

## Žganci brez ocvirkov

Vreme in razmere v gorah v meteorološki zimi 2014/15

Za nami je še ena tistih zim, ki bi jo večina gornikov, predvsem turni smučarji, najraje čim prej pozabila. Imeli smo vsakega malo, a ničesar dovolj – morda je bilo zadosti le toplote, ki pa je v najhladnejšem delu leta ne občutimo. Tudi v povprečju za več stopinj višjih temperatur zraka ne občutimo, saj je pozimi hladno in nas praviloma zebe.

Če smo bili še novembra oziroma zadnji jesenski mesec priča obilni moči, ki je sicer zaznamovala celotno leto 2014, pa je zimsko trimesečje zaigralo bolj na suho vižo, čeprav sprva ni kazalo tako. Po kuharsko bi lahko za letošnjo zimo rekli, da smo imeli žgance brez ocvirkov. Zanimivo je, da nismo imeli prav pogostega in za zimsko trimesečje značilnega temperaturnega obrata, ki nas zvabi v razmeroma tople višave, medtem ko se po dolinah in kotlinah zadržujeta megla ali nizka oblačnost. Prava zimska epizoda se nam je nasmehnila ravno v času božično-novoletnih praznikov in v začetku februarja na jugovzhodu Slovenije. Vse drugo so bili bolj kot ne samo nastavki zime. Temperaturni odkloni so bili v višjih predelih pod stopinjjo, niže pa nekoliko nad stopinjjo Celzija, kar je v okviru pričakovanih odstopanj.

December se je začel z oblačnim vremenom in občasnimi padavinami, ki so bile posledica ciklonskega



Zimsko jutro na Kredarici (3. 1. 2015 ob 7:44), kot nam ga lahko pričara oko nove kamere za spremljanje Triglavskega ledenika.

območja nad zahodnim in osrednjim Sredozemljem, kasneje pa višinskega jedra hladnega zraka. Sprva je snežilo do 600 metrov, ob koncu tega obdobja (7. decembra) pa le še med 900 in 1200 metri.

Sledilo je nekaj lepših dni, saj se je nad Alpami krepilo območje visokega zračnega pritiska, oplazilo nas je nekaj oslabiljenih vremenskih front, ki pa so prinesle večinoma le oblake. Sredi

meseca se je začelo vreme obračati na bolj vlažno plat, najprej na zahodu, a sneg je za ta čas leta ostal razmeroma visoko, med 1200 in 1500 metri. Do božiča je bilo večinoma suho, z nekaj oblačnosti in z občasnimi obiski hladnejšega zraka. Potem pa smo imeli skoraj teden dni zimskega vremena. Genovskemu ciklonu je sledilo višinsko jedro hladnega in vlažnega zraka, ki je upočasnilo dogajanje do te mere,

da je okrog vzhodnega roba Alp prišel hladen zrak in prinesel precej snega tudi nižinam.

Padlo je od 10 do 30 centimetrov snega, lokalno v hribovitem svetu zahodne Slovenije tudi več. Zadnji dnevi leta so bili tudi marsikje po nižinah ledeni, saj se najvišja temperatura zraka ves dan ni dvignila nad ledišče. Na goratem severozahodu je še snežilo, vzhodno od tod pa je bilo vse bolj jasno. V vsem mesecu

<sup>1</sup> Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU.

Podatki o najmočnejšem vetru med 9. in 12. januarjem 2015 na izbranih višinskih postajah.

Vir: Arhiv Urada za meteorologijo Agencije RS za okolje.

merilna postaja	največja polurna povprečna hitrost (km/h)	najmočnejši sunek (km/h)	datum najmočnejšega sunka	čas najmočnejšega sunka	največja termimska hitrost (km/h)
Kredarica	129	221	10.1.	2.41	127
Krvavec	41	97	10.1.	5.15	43
Lisca	47	97	9.1.	16.45	53





**Tik pred začetkom sneženja ob koncu leta 2014 pod Vrhom Kašne planine, zadaj kopasti vrh Rogatica in pašniška Lepenatka**  
Foto: Miha Pavšek



**Pogled na Sv. Ane, barjanskega razglednika nad Podpečjo, proti Triglavu pred božičem 2014** Foto: Miha Pavšek

se je dvignila snežna odeja na Kredarici le za nekaj več kot pol metra, v novo leto so tam vstopili z dober meter (105 cm) debelo snežno odejo. Na Voglu pa so prilezli na vsega 75 centimetrov. V leto 2015 oziroma v osrednji mesec meteorološke zime smo vstopili obsijani s soncem. Mraz je popustil, saj so bile 3. januarja najvišje temperature zraka v sredogorju tudi do 10 °C. Sledili so

večinoma suhi, občasno bolj oblačni in v gorah zelo vetrovni dnevi, nekaj padavin pa je bilo na "negoratem" severovzhodu Slovenije. 11. januarja smo imeli spet opravka s hitrim prehodom hladne fronte (močni vetrovi!), ki pa je prinesla sneg le nižinam v jugovzhodni Sloveniji. Prehodi oslabljenih vremenskih front sredi meseca so si sledili drug za drugim, bolj kot padavine pa jih je

zaznamovalo pretoplo vreme, ki je bilo posledica pogostega jugozahodnika. Tudi v drugem delu meseca je nastalo nekaj ciklonov, a jih je večina šla južneje od naših krajev, zato se snežna odeja ni bistveno odebelila. Po nekoliko lepšem vremenu v začetku zadnje januarjske dekade smo dočakali ohladitev in nekaj več padavin ob koncu meseca. Na Kredarici 60 centimetrov novega snega (SVSO<sup>2</sup> = 170 cm), drugod na Gorenjskem pa tudi Koroškem pa je zapadlo od 15 do 30 centimetrov snega. Februar se je začel "ciklonsko", natančneje z več središči ciklonov v naši širši okolici, ki so bili posledica obsežne doline s hladnim zrakom. Ob opozorilih na obilno sneženje v začetku februarja so si ljubitelji tunega smučanja meli roke, žal pa je šel ciklon južneje. Obilnejšo snežno pošiljko (50–70 cm, na obronkih Gotenške gore skoraj meter) sta dobila le del vzhodne in jugovzhodna Slovenija. V nadaljevanju meseca je bilo večinoma suho, obdobje brez padavin so prekinjale le manjše plohe. Več oblačnosti je bilo znova na vzhodu, kjer je sicer manj vzpetega sveta.

Večje poslabšanje vremena smo imeli ob koncu meseca, natančneje v zadnji dekadi, a se je tudi tokrat meja sneženja spustila le na nadmorsko višino med 500 in 700 metri. Ob tem poslabšanju je skupna višina snežne odeje na Kredarici končno le dosegla 200-, na Voglu pa 115-centimetrsko znamko. Največje višine snežne odeje to zimo so bile res skromne. Na Zgornji Sorici in Planini pod Golico 45, na Krvavcu in Zelenici 80, na Vermerici pod Uršji goro 48 in na Vojskem 75 centimetrov. Zato pa velja med vremenskimi ocvirki letošnje meteorološke zime omeniti

<sup>2</sup> SVSO = skupna višina snežne odeje.

močan veter med 9. in 12. januarjem. Na Kredarici so s 129 km/h izmerili največjo polurno hitrost, kar je najvišja izmerjena vrednost v času delovanja merilne postaje (do tedaj 116 km/h) od septembra 1994. Z 221 km/h pa tudi najmočnejši izmerjeni sunek; prehodna rekordna znamka je bila 191 km/h. Glavne značilnosti so bile v prvih štirih mesecih tudi za več stopinj previsoke povprečne mesečne temperature zraka in izostanek poletnih vročinskih valov. Zadnjih 21 let je bilo hkrati tudi 21 najtoplejših let od sredine 19. stoletja, odkar imamo na voljo meteorološke podatke za naše kraje. V visokogorju je bilo to drugo najtoplejše leto, primat ostaja letu 2011. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da je ostal do sredine marca 2015, ko nastaja tale prispevek, nepopisan list z lavinski-mi nesrečami in dogodki oziroma nespremenjena statistika žrtev v snežnih plazovih. Zimsko trimesečje, ki je za nami, bomo glede snega hitro pozabili, po drugi strani pa smo vsaj v nižinah le pridelali nekaj dni s snežno odejo, ki smo jo minulo, v gorah obilno snežno zimo, spodaj tako pogrešali. Vreme oziroma podnebje, njegova dolgoročna različica, sta nam še enkrat dala vedeti, da bomo morali tudi v prihodnje računati z njuno muhavostjo v zimskem času. Če je po eni strani morebiti kdo od ljubiteljev vzpetega sveta nad letošnjimi snežnimi razmerami negodoval, pa vas moramo spomniti na to, da se lani zaradi slabega vremena in obilice snega ter podrtega drevja pogosto sploh ni dalo iti v gore. Toda "Murphyjevih" vremenskih vikendov – saj veste, to so tisti, ko se naredi slabo vreme ravno za konec tedna – le nismo imeli prav veliko, zato so nas gore kar pogosto zvale na svoja vznožja, pobočja in tudi vrhove. In s tem ne kaže odnehati tudi spomladi, ko naj bi bila višina snežne odeje v visokogorju najvišja. Lani smo dosegli višek že konec februarja, le kako bo letos? Prav nepredvidljivost in spremenljivost sta dva od tistih čarov, zaradi katerega so gore lepe ob vsakem letnem času. Z malo manj, z malo več ali pa brez snega ...

**Preglednica: Povprečna temperatura (°C) in količina padavin (mm) v meteorološki zimi 2014/15 ter primerjava s povprečjem obdobja 1991–2010.**

Vir: Arhiv Urada za meteorologijo Agencije RS za okolje.

Postaja (nadmorska višina)	Povprečna T [°C]	Odklon T [°C]	Padavine [mm]	Indeks padavin glede na povprečje 1991–2010
Rateče (864 m)	-1,4	1,4	222	102
Vojsko (1067 m)	-0,8	0,9	361	76
Vogel (1535 m)	-1,8	0,7	450	95
Krvavec (1740 m)	-2,8	0,7	249	113
Kredarica (2514 m)	-6,9	0,2	272	94